

VEOAUTOJUHT II

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid veoautojuhi II kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu juurde moodustatud veoautojuhtide töörühm koosseisus:

Jaak Kivisild	Transring Tartu OÜ
Aare Väliste	Laarmann ja KO AS
Edgar Künnapu	Autojuhi Koolitus OÜ
Tarvi Viks	Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon
Toivo Kuldkepp	Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon
Lauri Lusti	Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon

Ajavahemikus 20. aprill – 5. mai 2003.a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 111 ettevõtte esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Veoautojuhi II kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskuse nõuete võrdleva analüüsiga ja Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset)

Nõuded veoautojuht II kvalifikatsioonile on koostatud uustöötlusena.

7. novembril 2000.a. Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 1 kinnitatud veoautojuht II kutsestandard on kehtetu.

Veoautojuhi II kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 13.06.2003. a. Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 7.

Kutsestandardis sisalduv kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kutsekvalifikatsioonisüsteemis on viis taset, kusjuures I tase on madalaim ja V tase kõrgeim.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kõik kutsed ei eelda kvalifikatsioonitasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Eriosauskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaosauskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub veoautojuht maismaatranspordi valdkonda, kood 6024.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub veoautojuht 8. pearühma “Seadme ja masinaoperaatorid”, kood 8324.

4 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONITASE

Eesti keeles: Veoautojuht II
Lisakvalifikatsioonid:

- ohtlike ainete veod
- rahvusvahelised kaubaveod

Inglise keeles: Truck driver II
Additional qualifications:

- carriage of dangerous goods
- international road transport

Vene keeles: Водитель грузовика II
Дополнительные квалификации:

- перевозки опасных грузов
- международные перевозки грузов

5 KUTSEKIRJELDUS

Veoautojuht teostab nii siseriiklikku kui ka rahvusvahelist veoste vedu. Veoautojuht toimetab kauba õigeaegselt sihtkohta, järgides nii seaduse kui ka ettevõtte poolt kehtestatud eeskirju.

Veoautojuht jälgib võimalusel veoste peale- ja mahalaadimist, ta vastutab veose paigutuse ja kinnituse eest ning kontrollib seda, vältimaks veose liikumist kogu veoprotsessi vältel.

Veoautojuht vastutab kauba säilimise ja vigastusteta kohaletoimetamise eest.

Veoautojuht on kohustatud enne väljasõitu veenduma sõiduki korrasolekus ja jälgima teel olles selle tehnoseisundit.

Vajalik on sõiduki ehituse tundmine, suutmaks ennetada, avastada ja võimalusel kõrvaldada liiklust ohustada võivaid rikkeid.

---

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Töö on vahelduva iseloomuga, iseseisev, võib esineda töötamist nädalavahetustel, riiklikel pühadel, samuti ka õhtusel ja öisel ajal.

Veoautojuhina töötamine nõuab emotsionaalset stabiilsust, head nägemist, pinge- ja stressitaluvust, täpsust, kiiret reageerimist ja õiget tegutsemist ekstreem-situatsioonides. Vajalikud on ka korrektsus, analüüsivõime, vastutustunne ja oskus planeerida enda tööd ja aega.

Töö on seotud teenindamisega, mis eeldab korrektset välimust, suhtlemisvalmidust, sõbralikkust, kannatlikkust, võimet tulla toime erinevate inimestega. Veoautojuht arvestab teiste liiklejatega ja suhtub neisse lugupidavalt.

Ohtlike ainete vedude ja/või rahvusvaheliste vedude lisakvalifikatsiooni saab veoautojuht peale vastava täiendkoolituse läbimist.

Rahvusvahelistel vedudel töötamine eeldab ka võõrkeele oskust ja rahvusvahelise veosteveo õigusaktide teadmist.

Tööd raskendavad tegurid on tee- ja ilmastikuolude vaheldumine, ebakorrapärased töö-, sõidu- ja puhkeajad, kõrgendatud vastutusest ja riskist põhjustatud pinge. Vibratsioon, müra, heitgaasid ning pidev töö istuvas asendis võivad põhjustada tervisekahjustusi (kutsehaigusi).

Veoautojuht peab läbima autoveoseaduses ettenähtud täiendkoolituse.

Veoautojuht II kutsekvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on B, C- või C1 kategooria auto ja/või BE, CE- või C1E kategooria autorongi juhiluba ja vastava ametikoolituse läbimine. Nõutav on autoveoseaduse sätetele vastava täiendkoolituse läbimine.

Soovitav haridustase kutsekvalifikatsiooni tõendamisel on vähemalt põhiharidus, rahvusvaheliste vedude puhul keskharidus.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised:

6.1.1 Transpordi infrastruktuur ja transpordiökonomika alused - algtase

6.1.2 Seadusandlus

1) kutsealaga seonduvad õigusaktid

2) tööõigis

6.1.3 Töökeskkonna ohutus – kesktase

1) tööhügieen ja töötervishoid

2) tuleohutuse nõuded ja tulekustutusvahendite kasutamine

3) esmaabi

6.1.4 Keskkonnakaitse – algtase

1) sõidukitest tulenevate ohtude vältimine

2) keskkonda vähem ohustavad sõiduviisid

6.1.5 Suhtlemisoskus ja teeninduskultuur

6.1.6 Keeleoskus (vt lisa A)

1) eesti keel –A2

2) 2 võõrkeelt - A1

6.1.7 Arvuti kasutamine

6.1.8 Kindlustus – algtase

6.1.9 Kutse-eesitika

6.2 Põhioskused ja -teadmised

6.2.1 Sõiduki üldehitus, tehnoseisund ja varustus

- 6.2.2 Veoste veokorralduse alused ja veoste veo korraldust reguleerivad õigusaktid ning eeskirjad (veoste ekspedeerimine)
- 6.2.3 Veose ja sõiduki kasutamisega seonduvad dokumendid
- 6.2.4 Veoste laadimine ja kinnitamine
- 6.2.5 Autojuhi ja asjaomaste ametiisikute õigused, kohustused ja vastutus
- 6.2.6 Töö-, sõidu- ja puhkeaeg, sõidumeeriku kasutamine
- 6.2.7 Maanteekaardi lugemine
- 6.2.8 Tegutsemine ohu- ja eriolukorras

Valitavad põhioskused

- 6.2.9 Metsamaterjalide vedu
- 6.2.10 Paakauto juhtimine
- 6.2.11 Suuremõõduliste ja raskekaaluliste veoste vedu
- 6.2.12 Kiiresti riknevate ainete vedu (ATP nõuded)

6.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.3.1 Lisakvalifikatsioonid
  - 1) ohtlike ainete veod (ADR nõuded)
  - 2) rahvusvahelised kaubaveod
- 6.3.2 Kolmas võõrkeel

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib kutsestandardit muuta enne kehtivusaja lõppu.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Keskase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.